

[Kristen Amby.]

betaling giver de ubemidlede befolkningslag mulighed for at erhverve nødvendige beklædningsgenstande på kredit, og fordi man iøvrigt har anset det for vanskeligt at foretage en afgrænsning af varer, der ikke skal kunne købes på afbetaling.

Jeg synes ikke, den begrundelse er god. For det første er det væsentlig klæder, ministeren taler om, men man kunne også tale om andre varer, f. eks. unødvendige varer som smykker. Hvorfor skal den kreditor, der sælger smykker til ubemidlede folk på afbetaling, hvorved han belaster hele deres økonomiske fremtid, have en særlig beskyttelse? For det er det, han får efter dette afbetalingssystem. Det er klart, at hvis man hører til de allerfattigste, der intet tøj har, fordi man er uden arbejde og måske også uden fast bopæl, vil det være vanskeligt for ikke at sige umuligt at gå ind og få sig noget tøj. Jeg tvivler om, at man kan få tøj hos en afbetalingssælger med ejendomsforbehold — det er der ikke megen mening i — medens jeg derimod ikke har ret megen tvivl om, at en ubemidlet, som skønnes af en sælger i en almindelig kreditgivende forretning, konto-forretning, at have mulighed for at betale sine afdrag og også er villig dertil, kan få kredit på almindelige vilkår. Tøj er ikke en varig genstand, det kan hurtigt forældes, som den sidste taler sagde så rigtigt, og jeg tror også, den første var inde på det. Det vil sige, at man roder sig ind i en gæld, og at man kan risikere at miste tøjet ved at skulle give det tilbage og så stadigvæk stå i gæld til den pågældende kreditor. Man kommer ind i et økonomisk uføre, uden at der skulle være nogen nødvendighed derfor.

Der er egentlig en ting, som jeg synes de ærede medlemmer skulle vide — for man kan ikke forlange, at alle medlemmer af denne sal læser betænkningen — og det er, at der er slet ikke så få mennesker, der slæbes op i fagedretten og bliver afklædt og iklædt igen. De bliver afklædt det tøj, de har købt på afbetaling, fordi de ikke har passet at betale afdragene. I gamle dage kunne kreditor nøjes med at give dem et sæt tøj af papir i stedet for. Jeg formoder, at de altså skulle komme der på solskinsdage, så de dog ikke kom til at gå nøgne hjem, hvis papiret regnede af dem. Men nu skal der gives dem et sæt maskintøj.

Det er i sig selv en underlig forestilling, at man har en lovgivning — og lad os nu lade være at tale om at beskytte den fattige — der beskytter en kreditor så stærkt, at han skal kunne aflæde sin debitor med fagedrettens hjælp. Mon vi ikke for tøjs vedkommende kunne nøjes med den almindelige afbetalingsform på konto? Jeg beder den højtærede minister overveje, om man ikke kunne ændre forslaget derhen. Hvad angår tøj, som har en større værdi, f. eks. pelse, er det nok klogere for den ubemidlede at lade være at belaste sit budget ud i fremtiden med køb af en dyr pels og i stedet have nok til de nødvendige ting, men hvis sælgeren vil sælge pelsen på almindelig kredit, udmærket, glimrende, for mig gerne, det kommer ingen ved, slet ikke staten. Det betænkelige er, at det offentlige skal rodes ind i et sådant køb for at beskytte denne kreditor, der både sælger og ikke sælger, idet han stadig har ejendomsret til tingen.

Der kan også være tale om at købe f. eks. bøger på afbetaling. Der kan godt fortælles en strålende historie, det indrømmer jeg, om, hvilken kulturforøgelse der kan ske ved, at de fattige og ubemidlede nu rigtig nok kan få bøger på afbetaling. Det kan de blot få i forvejen; hvis der er nogen, der viser virkelig lyst til at læse og vil have med bøger at gøre, kan de gå ind og gøre sig bekendt med en boghandler og få en almindelig konto hos ham. Hvis tiderne er dårlige, snakker man med boghandleren, men man behøver bestemt ikke at komme ind i afbetalingssystemet af den grund.

Hvordan kommer man ind i afbetalingssystemet, når det drejer sig om bøger? Væsentligt gennem de såkaldte agenter, der indfinder sig ved køkkendøren, enten det så bliver husassistenten eller konen i huset, de taler med — nu taler vi altså om ubemidlede mennesker. De begynder ikke med at sige: her er et værk til 100 kr. eller 200 kr., som vi vil sælge, for så fik de vist ikke gjort nogen handel. Nej, de siger: her er et dejligt værk, eller: der kommer et dejligt værk — for de har ikke altid en prøve med. Det kan ske, at værket ikke er færdiglavet, men at man tegner subskription på det, og det kan f. eks. være en kogeboek. Man har eksempel på, at der er solgt en kogeboek, jeg tror, den hed „Den gyldne kogeboek“, det foresvæver mig til en pris af 100 kr.